

Lao girl from Luang Prabang,
R. Tetart Mission, 1919.

“
ภาพชุดนี้
บันทึกไว้
มีตั้งแต่

ประมาณปี
ค.ศ.1866-1937
หรือรวมๆ
140 ปี
ประมาณนั้น

”

อยู่ต่อไปไม่ได้โดยไม่กลายเป็นสินค้า หรือ กลืนหายไปเป็นแรงงาน”

นักวิชาการท่านนี้ได้สะท้อนสภาวะแม่บ้านว่า “ตอนนี้ได้กลายเป็นเรื่องเศรษฐกิจจนเกินพอดี จนชาวบ้านแทบจะไม่มีการใช้ชีวิตอย่างที่ตนเองควรจะเป็นเหมือนแต่ก่อน อย่างเช่น เรื่องการจับปลาบึก แต่เดิมเมื่อดึงดูจับปลาบึกจะมีพิธีกรรมประเพณี และชนสองฝั่งโขงจะแสดงออกถึงความเป็นลูกผู้ชายในการจับปลาบึก แต่แล้ววันหนึ่งใครก็ไม่รู้ ทำเป็นมือใหญ่มาบอกกับชาวบ้านว่าอย่าจับปลาบึกเพราะไม่อนุรักษ์”

“แต่ในความเป็นจริงแล้ว มันไม่ใช่เลยอย่างที่เขากล่าว ชาวบ้านจริงๆ ไม่ได้จับปลาบึกมากินกันทุกวัน เขาจะจับเฉพาะในช่วงฤดูเท่านั้น และจับปลาอื่นๆ เพื่อนำมาทำอาหารในครัวเรือน แต่ที่มีการบริโภคน้ำปลาบึกกันทุกวันนี้ เพราะเกิดจากกระแสการท่องเที่ยวต่างหาก ที่ใหม่กระหน่ำให้นักท่องเที่ยวมาเที่ยวแม่น้ำโขง ย่านเชียงของ-เชียงแสน แล้วเชิญชวนบริโภคปลาบึกกันอย่างเอร็ดอร่อย นี่ต่างหากที่เป็นจริง”

“ทุกวันนี้ชาวม้งโขงแทบจะไม่ลืมหิหรือเข้าไปมีส่วนร่วมการอนุรักษ์แม่น้ำโขงแกมภาคีรัฐมองชาวบ้านริมน้ำเป็นผู้ร้ายทำลายธรรมชาติ ตรงกันข้ามกับที่องค์กรใหญ่ทำลายนิเวศวิทยาแม่น้ำโขงทิ้งระเบิดแก่งหินอันเป็นแหล่งเพาะพันธุ์ปลาหมกมายกลับไม่ตระหนักถึงความเดือดร้อนของคนใช้ชีวิตทางตอนใต้ของแม่น้ำสายนี้ แล้วทุกวันนี้ยังไม่มีการแบ่งโซน ตรงนี้ห้าปลาได้ ตรงนี้ห้าจับปลา แต่เหมารวมหมดห้าชาวบ้านจับปลา”

พลวัณย์ว่า “แม่น้ำโขงเหมือนคนมีชีวิตคนคนหนึ่ง แล้วไม่ใช่ของคนหนึ่งคนใด ไม่ใช่ของประเทศใดประเทศหนึ่ง หากซินปล่อยให้คนนอกพื้นที่เข้ามาบริหารจัดการหรือวางแผนเสียแล้วคนท้องถิ่นลำบาก แน่ ดั้งนี้แล้ว คนใช้ชีวิตริมแม่น้ำสายนี้ ต้องร่วมมือกันปกป้อง เพื่อสร้างควมยั่งยืนให้แม่น้ำโขงในวันหน้า”

นิทรรศการภาพถ่ายชุดนี้ ทำให้เราเห็นภาพถ่ายเรือชาวบ้านลอยส่งหาปลาบึกจำนวนหลายร้อยลำในแม่น้ำโขง และภาพบริบทอื่นๆ ของผู้คน ณ ช่วงเวลานั้น ดังในภาพ (เท่าที่ส่งได้) พร้อมคำบรรยายใต้ภาพต้นฉบับ